

Herois, ídols i maltractadors

«El futbol és el terreny de joc on tot es perdona. El frau fiscal. El racisme. La misogínia. L'homofòbia. La violència contra la dona»

La mort de Diego Armando Maradona ha coincidit amb el 25 de novembre, el Dia internacional de l'eliminació de la violència contra les dones. En un dia en què les escaletes informatives i les pàgines centrals dels diaris està preestablert que es parlarà d'un tema que és xacra social, dos elements espontanis van distorsionar el relat: el futbol i l'ídol de masses que era Maradona.

No sóc especialment mitòmana ni massa futbolera, fet pel qual les cròniques glorificadores sobre el jugador argentí em van semblar exagerades. Potser perquè de Maradona només en sabia les gestes futbolístiques que se n'han anat reproduint quan se n'ha fet retrospectiva: algunes jugades amb el Barça, les més cèlebres amb la samarreta de la selecció argentina, imatges de quan va jugar al Nàpols, i dels banys de masses que el rodejaven i el van convertir en un heroi nacional al seu país. Només calia passejar-se per qualsevol lloc de l'Argentina per comprendre que la seva figura sobrepassava la d'un símbol només futbolístic. Però no contemporaneitzar amb aquesta esplendor, no haver-ne conegut la llegenda en viu, sinó només a través dels records, no m'hi feia empatitzar, sincerament.

El meu imaginari sobre Maradona -més enllà de saber que era considerat el millor jugador de futbol del món- estava contaminat pel que s'havia convertit: una persona consumida per l'alcohol, les drogues, presa de reaccions colèriques, protagonista d'actes agressius i lamentables en estadis o en altres espais públics, la decrepitud.

No discuteixo amb aquesta apreciació personal la dimensió històrica que va tenir Maradona com a figura insígnia del futbol ni com a líder que es va implicar en què passava al seu entorn i va voler ser l'altaveu de col·lectius desfavorits. Però la cobertura de la seva mort hauria de permetre'ns obrir un debat sobre de quina manera hem de llorejar aquesta mena d'herois i exposar-ne també la seva cara fosca.

És cert que aquests dies hem pogut llegir que Maradona havia estat un maltractador de dones i tenia pendants casos d'abusos de menors. Ha estat dit com de passada, com una taca que no es podia obviar perquè, a sobre, la notícia de la seva mort havia eclipsat el dia que tothom es bolca en la presa de consciència de la violència estructural que pateixen les dones.

Però és un debat de fons. De quina manera expliquem que hi ha homes amb una intel·ligència i un talent incommensurables, genis en els seus àmbits, figures irrepetibles, que són, alhora, maltractadors i misògins? De genis morts que s'han estalviat l'esmena al seu currículum n'hi ha a dossiers: Pablo Picasso, Mahatma Gandhi, Charles Bukowski, Friedrich Nietzsche, Pablo Neruda, John Lennon. Els temps canvien, i també hi ha homes que han gaudit de la fama i el prestigi i han vist com la seva aurèola s'ha esvaït en conèixer-se'n abusos i agressions: Roman Polanski, Kevin Spacey, Johnny Depp o Plácido Domingo, per exemple.

Però si hi ha una categoria en què costa més passar comptes amb els homes maltractadors és l'esport d'elit. Entronitzats com a semidéus per l'opinió de masses -per la seva habilitat física, les gestes esportives, la riquesa, la fama i la popularitat- i com a models per les grans marques comercials -de roba, de cotxes, de rellotges- les seves faltes acostumen a rebre una sanció més continguda, matisada, fins i tot.

Kobe Bryant, que va morir el gener d'aquest any, va ser acusat de violació l'any 2003. La seva defensa va ser molt agressiva intentant exculpar-lo, va desvelar, fins i tot, la identitat de la

víctima. El cas es va resoldre finalment fora dels jutjats. Amb una compensació milionària i un acord de confidencialitat. I Bryant va acabar publicant una carta pública en què demanava disculpes a la noia. El reconeixement implícit del dolor causat i la carrera meteòrica que va propulsar Bryant com un dels millors jugadors de l'NBA, van acabar atenuant aquest capítol, fins a la seva mort; on va tornar a aparèixer com una ombra.

Kluivert, Neymar, Cristiano Ronaldo, Robinho o Robin van Persie són futbolistes que també han estat acusats de violació o agressió sexual al llarg de la seva carrera. En tots casos, les acusacions van arxivar-se o es va arribar a un acord de compensació econòmica amb les víctimes. Hem sabut també d'agressions físiques: el futbolista colombià Sebastián Villa va ser acusat per la seva companya de violència (va publicar les imatges a la xarxa, i el cas està pendent de judici). I potser un dels casos més horripilants, per l'aprovació entusiàstica que va rebre de la seva afició, va ser el del futbolista del Betis, Rubén Castro: "Rubén Castro alé, Rubén Castro alé. No fue tu culpa. Era una puta, lo hiciste bien", van corejar-lo des de la grada. Estava acusat de maltractaments, amenaces i agressions sexuals. El cas no està resolt. Ell segueix jugant com a professional al Cartagena.

Cap d'aquests jugadors han vist troncada la seva carrera, ni la idolatria que desperten entre els seus fans s'ha vist afectada com a desaprovació per les seves conductes. El futbol és el terreny de joc on tot es perdona. El frau fiscal. El racisme. La misogínia. L'homofòbia. La violència contra la dona.

Com a projecció de l'Olimp, els futbolistes són enaltits com a déus que tot ho poden, tot ho tenen. La glòria i l'exaltació dels pecats capitals. Potser això explica aquesta disculpa que reben els seus àngels caiguts. Una justificació de les conductes innobles que els fa més mortals, més propers. Perdem l'oportunitat d'explicar, cada vegada, amb cruessa i exactitud que la violència masclista sempre troba una justificació. Perquè és transversal, és interclassista i és estructural.